

RAZGOVARALA
ANAMARIJA NERAD

“PULA →
Kragujevac →
Hannover →
Helsinki”

Mnogim mladim harmonikašima san je otići na usavršavanje te steći nova glazbena iskustva upravo u jednom od gradova u kojima je bila i Mia. Ona nam je ovom prilikom govorila kako se svako njeno odricanje zbog odlazaka isplatio, priznaje da je bilo i teških trenutaka, ali zadovoljstvo koje je na kraju prevagnulo nadmašuje sva ona negativna sjećanja. Svakom mladom glazbeniku poručuje da ide za svojim snovima i da ustraje u namjerama k svom cilju.

Mia, opiši nam svoje školovanje u Puli i reci kako si se odlučila za harmoniku?

Kada sam bila mala, želja mi je bila svirati klavir. Međutim, moji roditelji su oboje bili harmonikaši pa su me nagovorili da se odlučim za taj instrument. Nikada neću zaboraviti početak mog glazbenog puta - audiciju u OKUD-u Istra. Pitala sam prof. Damira Bužletu kako da ja znam da me harmonika neće uštignuti za nogu ako se odlučim svirati, na što je on odgovorio da uštignem i ja nju. Eto, tako je počelo.

Počela sam svirati u dobi od osam godina i dvije godine sam bila u OKUD-u Istra. Moram priznati da mi nije bilo niti na kraj pameti da će harmonika zauzimati tako bitnu ulogu u mom životu, jer me se nije baš dojmila na početku. Međutim, nakon dvije godine, odlučila sam upisati se u glazbenu školu. Promijenila sam tri nastavnika harmonike kroz osnovnu i srednju glazbenu školu, a najduže sam bila u klasi prof. Orhide Antunović. Išla sam u dvije srednje škole (glazbenu i opću gimnaziju), a o studiju harmonike sam počela intenzivno razmišljati tek od drugog razreda srednje škole. U četvrtom razredu srednje škole, na Susretu harmonikaša u Puli, nakon što

me oduševio nastup tadašnjeg studenta kragujevačkog fakulteta Milana Lazića, odlučila sam otići studirati u Kragujevac.

Opiši nam kako je bilo studirati u Kragujevcu.

Nakon zahtjevnog i burnog perioda, završavanja dvije škole i odluke da odem u Kragujevac na prijemni, uslijedila je za mene jedna potpuna četverogodišnja renesansa u svakom smislu. Nakon paralelnog pohađanja dvije srednje škole, bilo mi je nevjerojatno otkriće imati po prvi put vremena za sviranje i vježbanje. Mislim da je Kragujevac točno ono što je mom krhkom samopouzdanju u dobi od 18 godina trebalo. Profesor Vojin Vasović je prije svega veliki čovjek, a onda i profesor kojim dugujem jako puno. Osim njega, puno mi je pomogao i tadašnji asistent Predrag Kostović.

Studij harmonike na Filološko-umjetničkom fakultetu u Kragujevcu je na jednom jako visokom nivou i nudi veliku količinu i širinu znanja na kompletnom klasičnom glazbenom polju. Uz mog profesora i asistenta, shvatila sam da je svirati lako i da tu nema puno filozofiranja. Uz to, za sve ono što mi nije bilo jasno i za stvari koje se njima nisu sviđale u mom sviranju, oni su imali vrlo efikasna rješenja. Studentski život tamo, osim od rada, sastojao se od brojnih druženja, izlazaka, petosatnih kava... U Kragujevcu sam stekla i puno prijatelja od kojih su neki ostali za cijeli život.

Iako je pitanje bilo kako je studirati u Kragujevcu, voljela bih spomenuti i moje jednogodišnje radno iskustvo na istom fakultetu. Nakon završenog studija, bila sam godinu dana suradnik u nastavi (asistent). To je jedno veliko iskustvo koje mi je otvorilo i pogled na isti fakultet iz jedne sasvim druge

perspektive. Nakon toga moje mišljenje se nije promijenilo i toplo bih preporučila fakultet svakome.

Da ne ispadne da sam imala samo hvalospjeve, evo i jedne mane. Kragujevac, iako ima velik broj stanovnika (oko tristo tisuća), nije velika gradska sredina i nedostaje mu mentalitet velikog grada, kao i brojna svojstva i mogućnosti koje velike sredine nude. To ne znači da kulturnog života nema, samo znači da on nije na nivou koji je optimalan za jednog studenta glazbe. Međutim, taj problem je vrlo rješiv. Beograd je na nešto više od 60 minuta vožnje od Kragujevca, a fakultet kad god je neki bitni glazbeni događaj u Beogradu (npr. koncert Londonske filharmonije), organizira autobusni prijevoz i karte za studente po iznimno povoljnim cijenama.

“Nikada neću zaboraviti početak mog glazbenog puta - audiciju u OKUD-u Istra. Pitala sam prof. Damira Bužletu kako da ja znam da me harmonika neće uštignuti za nogu ako se odlučim svirati, na što je on odgovorio da uštignem i ja nju. Eto, tako je počelo.”

Svoje daljnje školovanje nastavila si u Njemačkoj. Reci nam nešto o tom iskustvu i probaj usporediti s dotadašnjim školovanjem.

Nakon jedne godine rada, odlučila sam da se želim još školovati prije nego što započnem stalni radni odnos. Bila sam radoznala da vidim kako stoje stvari u Europskoj uniji za glazbenike i htjela sam otići negdje gdje se sviranjem može zaraditi (prisjetila sam se još jedne mane u Kragujevcu - još uvijek za glazbenike ne postoji gotovo nikakva zarada, nego se očekuje da se svira *pro bono*). U Kragujevcu sam radila, ali u tom periodu nisam imala skoro uopće prilike baviti se onim za što sam se školovala - sviranjem.

Odlučila sam se za Hannover najviše zbog toga što sam tamo imala prijatelje i poznanike od kojih sam dobila informacije da se u Njemačkoj može živjeti od nastupa. U Hannoveru sam sveukupno provela osam mjeseci, a školovanje je potpuno drugačije od onog što sam imala u Srbiji. Akcent je na glavnom predmetu (instrumentu), uz to je obavezna komorna glazba, a sve ostalo je prepušteno slobodnom izboru. Jedan student na takvom studiju ima jako puno vremena i za vježbanje i za posao, koncerte itd.. Za to kratko vrijeme koje sam bila tamo imala sam koncert s jednom violinisticom te sam bila dio jednog glazbenog projekta *Klang der Stille*, u kojem sam svirala zajedno sa zborom i instrumentalnim ansamblom. Sve su to za mene bila nova iskustva koja su mi se svidjela.

U Hannoveru se jako cijene glazbenici i Nijemci su jako zahvalna publika. Ono što me najviše iznenadilo je veliki interes publike za modernu, suvremenu glazbu,

da koncerti traju minimalno 90 minuta, da publika s velikim zanimanjem i uživanjem prati koncerte te da su uvijek sva mjesta u publici zauzeta.

Tvoja iskustva s inozemnim studijima se nisu zaustavila na Srbiji i Njemačkoj. Kasnije si se zaputila i u Finsku!

Sibelius akademija je mjesto na koje sam željela ići nakon završenog studija u Kragujevcu, zbog toga što je prof. Mika Väyrynen bio predavač na ljetnoj školi harmonike u Kragujevcu 2009. godine i ostavio nevjerovatno jak dojam na mene i kao predavač i kao koncertist. Jako sam sretna što mi se želja ostvarila i što sam dobila priliku biti njegov student na jednoj od najprestižnijih akademija klasične glazbe u svijetu.

Teško mi je opisati Helsinki ukratko, ali pokušat ću izdvojiti najbitnije. Prvo, Sibelius Akademija nije bez razloga na takvom glasu. Najkompletnije je mjesto za školovanje koje sam do sada imala prilike vidjeti. Sve je fenomenalno organizirano tako da ide na ruku studentu. To je studiranje u pravom smislu te riječi, gdje uz glavni predmet postoji ogroman broj predmeta koje student može izabrati i sa svakim izabranim predmetom sam do sada bila oduševljena. Stekla sam dojam da je svaki profesor koji je tamo dobio priliku predavati po nečemu poseban, originalan i inovativan.

Sibelius akademija je mjesto koje inspirira studente da rade na sebi, napreduju i istražuju, da ne rade zato što im je to obaveza, nego zato što je to ono što je potrebno u životu. Predavači svojim primjerom pokazuju koliko kvalitetno rade svoj posao bez zabašavanja i vidi se koliko uživaju u tome.

Što se tiče harmonike u Finskoj, posebno mi je drago što sam ove godine bila pozvana da održim predavanje na temu *"Finska harmonikaška kultura i pedagogija"* na Trožupanijskom stručnom vijeću učitelja harmonike u Poreču, zbog toga što je Skandinavija jedna od kolijevki današnje suvremene harmonike. Počinje se svirati u dobi od pet godina, svira se od početka na bayanu, početnica i metoda ima tridesetak, a i dalje nastaju nove u velikom broju, učenje se konstantno preispituje i mijenja ovisno o potrebama djece, sustav školovanja je prilagođen talentu te je iz tog razloga vrlo fleksibilan, klasična (suvremena) harmonika je jasno odijeljena od folklorne i mnoge druge stvari.

Što se tiče moje nastave harmonike s Mikom Väyrynenom, još nije bilo niti jednog jedinog sata nakon kojeg nije uslijedilo moje oduševljenje. Nekad mi je žao da ne snimam nastavu da ne zaboravim neki detalj. Akcent je na postizanju što prirodnijeg i opuštenijeg sviranja.

Vezano uz Helsinki, to je grad koji ima puno različitih lica, ovisno o godišnjem dobu. Na veliku žalost nas studenata, ono što najviše vidimo je helsinška zima, koja traje otprilike sedam mjeseci. Rekla bih da je klima definitivno mana, zbog toga što nedostatak sunčeve svjetlosti zna loše djelovati na ljude. Međutim, Finci su se toliko potrudili da nas o svemu informiraju, da prije dolaska na studij, čovjek napismeno

"Studij harmonike u Kragujevcu za mene je bila potpuna renesansa u svakom smislu."

DUO "NOTAMI", HELSINKI MUSIC CENTRE, 2013.

IVAN ŠVERKO & MIA ČOJBAŠIĆ, 2012.

TIANJIN (KINA), 2008., VEČERA NAKON ZAVRŠNOG KONCERTA

SOFIJA TOMIĆ & MIA ČOJBAŠIĆ, LIŽNJAN, 2008.

vidi otprilike sve što ga tamo čeka. Studentski društveni život sadrži upoznavanje najrazličitijih mentaliteta i ljudi, od Afrikanaca do Egipćana, preko Brazilaca, stanovnika baltičkih zemalja i drugih.

O glazbi si učila na raznim mjestima. Koje od njih ti je ostavilo poseban značaj za tvoj glazbeni svijet?

Kada bih trebala mjesta na kojima sam se školovala opisati jednom riječju, rekla bih sljedeće: Pula - talent, Kragujevac - samopouzdanje, Hannover - točnost, Helsinki - prirodnost.

Sve što sam do sada u životu prošla ostavilo je značaj i ništa ne bih mijenjala. Naravno da je bilo loših iskustava, ali i ona služe za nešto dobro. U mom slučaju, iz svakog lošeg iskustva sam izvukla nešto dobro i sve je na kraju utjecalo pozitivno na moj glazbeni razvoj i razvoj moje osobnosti, čak i kada toga nisam bila svjesna. A i kada imamo poteškoće na našem putu, puno smo više sretniji i zadovoljni kada uslijedi željeni rezultat.

Što se tiče mog iskustva u Puli, rekla bih da je ono što tamo nedostaje - samopouzdanje i sigurnost u vlastita znanja. Mislim da bi se općenito fokus s komorne glazbe i orkestra (u cjelokupnom sustavu školovanja) trebao premjestiti na glazbenika solistu.

U Kragujevcu se iskorištava puni potencijal i nimalo se ne sumnja u svoje sposobnosti. Ima stvari koje bi mogle biti bolje, možda u nekim slučajevima nedostaje prirodnosti, ali to je opet sve stvar subjektivnog, osobnog dojma.

Hannover je, što se tiče mog osobnog glazbenog ukusa, po

mnogim stvarima za svaku pohvalu. Tamo sam vidjela što znači stvarno predan, temeljit i konstantan rad glazbenika i nevjerojatna disciplina.

Međutim, mom temperamentu definitivno puno više odgovara Helsinki. Taj grad je upravo idealno mjesto kao zadnja stanica (trenutno) i kruna mog glazbenog obrazovanja. Ne mogu naći niti jednu manu i stvarno bih svakom preporučila da ode studirati tamo. Rad da, točno onoliko koliko je potrebno za ostvarivanje ciljeva, sve je potpuno logično, a rezultati rada i truda su fenomenalni.

Da se malo pohvalim: u srpnju 2013. je duo u kojem sviram s Ivanom Šverkom *NotaMi* imao dva koncerta na glazbenom festivalu *ExClam* kao prvi harmonikaši u novoj dvorani helsinške filharmonije.

Nakon svih ovih iskustava - da li se planiraš vratiti u Hrvatsku?

Još uvijek nemam planove nakon završenog studija. Ono što znam je da planiram u narednih godinu dana završiti studij i potruditi se naći posao koji će zadovoljiti moja očekivanja i uz koji ću moći nastaviti svoj umjetnički razvoj kao solist i u sklopu dua *NotaMi*. Teško je predviđati kako će se stvari odvijati, ali svakako bih bila najsretnija kada bih sve to mogla ostvariti u Hrvatskoj, jer naposljetku, kod kuće je ipak najljepše.

Poruka za one koji su u razmišljanjima o studiranju u inozemstvu.

Svakako bih savjetovala budućim studentima da odu na studij u inozemstvo. Sad kad smo postali dio EU, to je i jednostavnije u svakom smislu. Nisam fan linije manjeg otpora, tako da sam uvijek za varijantu da čovjek treba

pucati na visoko, jer uvijek postoji mogućnost odustajanja ukoliko mu se nešto ne sviđa. Do sada sam u životu vidjela da se svaki trud i svako odricanje isplati. Odlazak u inozemstvo svakako ima svojih negativnih strana i predstavlja odricanje od mnogih stvari. Treba se puno boriti, ponekad se čini da stvari izgube smisao i od stabala ne vidimo šumu, ali na kraju sve dođe na svoje mjesto i svima bih poručila da se bore za svoje snove i da ne posustaju. Uz to, da ne dozvole nikome da im "reže krila", svaku negativnu kritiku i mišljenje treba saslušati, ali onda odbaciti od sebe i usmjeriti se na ono pozitivno i naravno, raditi na sebi, jer svaki rad se isplati.

“Odlazak u inozemstvo svakako ima svojih negativnih strana i predstavlja odricanje od mnogih stvari. Treba se puno boriti, ponekad se čini da stvari izgube smisao i od stabala ne vidimo šumu, ali na kraju sve dođe na svoje mjesto i svima bih poručila da se bore za svoje snove i da ne posustaju.”

